

Motion till riksdagen 2024/25:1545

av **Jörgen Grubb och Michael Rubbestad (båda SD)**

Samordning av namnvalsedlar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kommuners valadministration ska hantera partivalsedlar och namnvalsedlar på likställt sätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under de allmänna valen har det vid ett flertal tillfällen dykt upp problem som allvarligt riskerar att skada vår demokrati. Vi syftar då på själva valprocessen där problem uppstått med de så kallade namnvalsedlarna.

För partivalsedlar gäller: Att kommuners valadministration ansvarar för att väljarna i samtliga val- och röstningslokaler har tillgång till s.k. partivalsedlar (valsedlar med parti- och valbeteckning) för de partier som fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet i något av de två senaste riksdagsvalen eller som är representerade i aktuellt region- eller kommunfullmäktige och som begär det av valadministrationen.

För namnvalsedlar gäller: Att enligt den ordning som gäller i dag ska de partier som deltar i valen också kunna lägga ut sina valsedlar, dvs. sådana valsedlar som inte valadministrationen ansvarar för att väljarna ska ha tillgång till, på den plats som anordnats för detta ändamål. Det innebär att det är partierna som svarar för att dels distribuera sådana valsedlar till samtliga val- och röstningslokaler, dels placera dessa valsedlar på den anordnade platsen. Ansvaret för ordningen på röstmottagningsstället, bl.a. att hålla ordning bland valsedlarna och kontrollera att valsedlarna finns utlagda under hela röstmottagningen, ligger på röstmottagarna.

Några problemen som har uppstått är:

- Att alla partier inte alltid har möjlighet att vara på plats och distribuera sina valsedlar samtidigt som vallokalerna öppnar under valdagen. Problemet är oftast störst bland mindre partier. Konsekvensen blir att det ibland saknas namnade valsedlar under en tidsperiod.

- Att när valsedlar tar slut i respektive vallokal så har partierna själv en skyldighet att vara på plats för att avlämna nya valsedlar. Detta eftersom att vallokalen inte har en skyldighet att lagerföra namnade valsedlar. Konsekvensen blir att det ibland saknas namnade valsedlar under en tidsperiod.
- Att det lätt kan uppstå meningsskiljaktigheter mellan partirepresentant och personal i vallokal, om varför det saknas namnvalsedlar.

Den allra största delen av väljarkåren önskar använda namnvalsedlar när de gör sitt val. Det händer att när väljare inte finner en sådan för det parti de tänkt rösta på, så antingen hoppar de över att rösta eller så gör de ett andrahandsval.

Många kommuner – ca 55 % enligt en undersökning före valet 2018 – har löst problemet genom att även fullt ut ta hand om namnvalsedlarna. Här får då partierna i god tid innan valets start lämna in sina namnade valsedlar till en av kommunen anvisad plats. Därefter tar kommunen över ansvaret för distribution och översyn av dessa namnvalsedlar.

Det vore lämpligt om alla kommuner gör detta, vilket är denna motions ambition.

Jörgen Grubb (SD)

Michael Rubbestad (SD)